

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук

КАСЬЯНА Сергія Петровича

на дисертацію **ТУКАЛО Сергія Миколайовича**

«Організаційно-педагогічні засади впровадження в наукових установах електронного документообігу на платформі SharePoint»,

подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 26.459.01 Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України

на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Ступінь актуальності обраної теми дослідження

Розвиток цифрових технологій та повсюдне впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій створює умови на кардинальну зміну традиційних підходів в суспільному житті людини та її трудовій діяльності. Сучасна людина не може уявити своє життя без Інтернету, комп'ютера чи мобільного телефону та їх можливостей.

Зважаючи на це ще у 2000 році в Окінавській хартії глобального інформаційного суспільства було визначено, що Інформаційно-комунікаційні технології є одним з найважливіших факторів, що впливають на становлення суспільства XXI століття. Їх революційний вплив стосується способу життя людей, їх освіти та роботи, взаємодії влади та громадянського суспільства. Інформаційно-комунікаційні технології швидко стають життєво важливим драйвером світової економіки. Вони також дозволяють приватним особам, фірмам та бізнес-спільнотам ефективніше та креативніше вирішувати економічні та соціальні проблеми. Перед усіма нами відкриваються величезні можливості.

Україна, також не залишається осторонь цих процесів. Міністерство цифрової трансформації, яке було створено не так давно, підготувало ряд законопроектів щодо реалізації положень, які визначені Окінавською хартією, для імплементації їх в життя українців. Нещодавно був ухвалений черговий закон на шляху до цифровізації суспільства, так званий закон про «режим без паперів» - Закон «Про особливості надання електронних публічних послуг». Основна мета цього закону - державні органи в Україні не зможуть вимагати

паперові документи, довідки та посвідчення, якщо інформація є в державних реєстрах.

Одна із галузей діяльності людини - наукова діяльність безпосередньо пов'язана із формалізмом та з необхідністю ведення великої кількості паперових документів. Тому, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2021 рік, передбачено вирішення питання щодо інформаційного забезпечення освітньої і наукової діяльності в процесі проведення наукових досліджень. Цифрова трансформація науки це питання, яке має вирішуватися уже сьогодні. Саме тому результати наукових досліджень мають опрацьовуватися, узагальнюватися та поширюватися з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а електронний документообіг як система засобів передавання даних забезпечить підвищення ефективності документування основних етапів наукових досліджень.

Додатковим показником актуальності теми дисертації є включення роботи до планів науково-дослідних робіт Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України:

- «Науково-технологічні і методичні засади забезпечення організації документообігу в інформаційних системах галузі освіти» (НД № 0106U000751);

- «Науково-методичні засади забезпечення інформаційної системи планування наукових досліджень в Академії педагогічних наук України на базі мережі Інтернет» (НД № 0109U002139);

- «Методологія інформатизації наукової і управлінської діяльності установ НАПН України на основі веб-технологій» (НД № 0112U000282),

- «Система науково-організаційного і технологічного забезпечення розвитку мережі електронних бібліотек установ НАПН України» (НД № 0112U000283),

- «Система інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу» (НД № 0115U002234),

- «Методика використання відкритих електронних науково-освітніх систем для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників» (НД № 0118U003159)

Тому, дисертаційне дослідження Сергія Миколайовича Тукало, яке спрямоване на вирішення проблеми впровадження електронного документообігу в наукових установах, безпосередньо відповідає пріоритетності завдань побудови інформаційного суспільства в Україні. Враховуючи те, що у наукових дослідженнях питання щодо запровадження в наукових установах електронного документообігу не знайшла свого відображення, а електронний документообіг не застосовується на практиці повною мірою, тема дисертації є актуальною та дослідження проведено своєчасно і відповідає вимогам сьогодення.

***Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації***

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам до оформлення дисертацій, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 і зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 р. за № 155/30023. Автором чітко і зрозуміло обґрунтованості наукові положення, висновки і рекомендації.

Науковість і обґрунтованість положень дисертації забезпечені:

- професійним вирішенням автором низки наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження;
- використанням значної джерельної бази за темою дисертації і достатнім масивом аналітичних даних (список використаної літератури 286 джерел);
- відповідності предметної спрямованості дисертаційного дослідження паспорту наукової спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті;
- достатньою географією та великою кількістю напрямів в апробації отриманих результатів на науково-практичних конференціях, у тому числі й міжнародних.

Робота містить великий об'єм експериментального матеріалу, отриманого з використанням різноманітних методів дослідження: теоретичний аналіз, узагальнення та систематизація наукових фактів, наукової та навчально-методичної літератури, системний аналіз та моделювання, методи діагностики (анкетування, тестування, експертне оцінювання), контент-аналіз нормативної та навчально-методичної документації, метод середніх величин та метод Фішера.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Ознайомлення із змістом дисертації, з авторськими публікаціями дозволяє зробити висновки, що мету дослідження досягнуто. Це знайшло відображення в основних положеннях роботи, які сформульовані автором особисто і характеризуються певною науковою новизною.

Автором *уперше* теоретично обґрунтовано та розроблено модель інформаційної системи для підтримування документообігу в наукових установах на платформі SharePoint; модель зовнішнього документообігу наукової установи; обґрунтовано етапи проєктування системи електронного документообігу (СЕД) наукової установи; визначено вимоги до СЕД наукової установи; модель робочого процесу запиту на виконання науково-дослідної роботи; розроблено критерії добору платформи для створення та впровадження СЕД у діяльність наукової установи; організаційно-педагогічні засади та модель впровадження СЕД в наукову установу в умовах неформальної освіти; модель цифрового портфолію наукового працівника як складника системи електронного документообігу; модель розвитку компетентності з електронного документообігу наукових працівників як складника інформаційно-комунікаційної компетентності;

Автором *удосконалено*: організаційно-методичні засади розвитку компетентності наукових працівників з використання електронного документообігу; організаційно-методичні засади навчання наукових працівників в умовах неформальної освіти; типову модель життєвого циклу СЕД (доповнено організаційно-педагогічними засадами впровадження СЕД); етапи,

засоби проєктування СЕД на платформі SharePoint, психолого-педагогічні умови та організаційно-педагогічні засади розроблення та використання автоматизованих систем інформаційно-методичного забезпечення і підтримування наукових досліджень в частині, що стосується документування результатів дослідження;

дістали подальшого розвитку: теоретичні та методичні засади впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у наукових установах.

Таким чином, підходи автора щодо змістовного наповнення пунктів наукової новизни дійсно має теоретичне та практичне значення, щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в наукових дослідженнях.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Основні результати дослідження викладено у 24 наукових працях та отримано 1 авторське свідоцтво, зокрема: 2 – монографії, 1 – одноосібна; 7 статей у фахових виданнях; 2 статті індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus; 11 тез доповідей; 1 методичні рекомендації.

Кількість, обсяг та зміст друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук і дають авторові право публічного захисту дисертації.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2007 N 423

Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 243 сторінок. Робота включає таблиці, рисунки, додатки. Перелік використаних джерел містить 286 найменувань.

Логічність побудови змісту дисертації забезпечує розкриття теми дослідження та виконання поставлених завдань.

Дисертація та автореферат оформлені відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, що висуваються до такого роду наукових робіт. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації

Загалом дисертаційне дослідження здійснено на високому науково-теоретичному рівні. Водночас в дисертації Тукала С. М., присутні окремі дискусійні моменти, які потребують уточнення та рекомендацій на які необхідно звернути увагу.

1. Автор детально аналізує основні дефініції, що характеризують зміст дослідження, такі як «науковий працівник», «неформальна освіта», «компетентність», «інформаційна система» та інші, проте при цьому доцільно було б обґрунтувати, чому саме аналіз таких дефініцій є необхідними у контексті дослідження.

2. У розділі 1, пункті 1.2 «Цілі і завдання електронного документообігу в науковій установі» автором проведено аналіз середнього обсягу вхідних та вихідних документів апарату Президії НАПН України за рік (рис. 1.3.), але на наш погляд було б більш наочно, якби такий аналіз було наведено в усіх наукових установах, в яких проводився експеримент.

3. У пункті 1.3. «Вітчизняний та зарубіжний досвід використання систем електронного документообігу в установах» автором досить детально проведено аналіз використання різних систем електронного документообігу, але у висновках, на наш погляд, не достатнього обґрунтовано вибір системи електронного документообігу на платформі SharePoint та за якими критеріями було здійснено вибір зазначеної платформи.

4. Робота значно виграла, якщо б автор докладніше зупинився на обговоренні перспектив впровадження СЕД з використанням сучасних технологій.

Висловлені зауваження і побажання не впливають на загальну оцінку рівня виконання дисертаційної роботи, її теоретичної цінності та практичної значущості. Робота виглядає логічною та цілісною, має високу наукову та

практичну цінність, оскільки на основі наукових досліджень, що викладені в дисертації отримані нові наукові результати.

Таким чином, за характером фактичного матеріалу, ступенем його якісного і кількісного аналізу, рівнем новизни і значущості результатів дослідження для теорії та практики інформаційно-комунікаційних технологій в освіті дисертаційна робота Тукала Сергія Миколайовича «Організаційно-педагогічні засади впровадження в наукових установах електронного документообігу на платформі SharePoint» відповідає вимогам робіт такого типу, зокрема пп. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 27.07.2016, № 943 від 20.11.2019, № 607 від 15.07.2020), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри відкритих
освітніх систем та інформаційно-комунікаційних
технологій

ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

С. П. Касьян

Підпис кандидата педагогічних наук Касьяна С. П. – засвідчую.

Начальник відділу кадрів

